

Orientació educativa i la seva didàctica

2013/2014

Codi: 42098

Crèdits: 27

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4310486 Màster Universitari en Formació de professorat d'educació secundària obligatòria i batxillerat, formació professional i ensenyament d'idiomes	OT	1	A

Professor de contacte

Nom: José María Sanahuja Gavalda

Correu electrònic: Josep.Sanahuja@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No es contemplen

Objectius

L'Orientació és una pràctica pedagògica que pretén afavorir l'òptim desenvolupament personal, acadèmic i vocacional de l'alumnat al llarg de la seva estada a l'Educació Secundària. Aquests professionals han de ser competents en afavorir l'esmentat desenvolupament que és un dels objectius fonamentals de l'etapa alhora que una de les seves funcions nuclears com a professionals de l'educació.

L'assignatura pretén doncs que els estudiants assoleixin els següents objectius:

- Valorar críticament les necessitats d'orientació i els programes, serveis i recursos que s'ofereixen als centres educatius
- Identificar els principals models d'acció orientadora a la secundària i les seves possibilitats i limitacions així com els diferents agents que prenen part en el procés orientador, tant al centre com des d'una perspectiva de xarxa
- Dominar estratègies, tècniques i recursos per afrontar l'Orientació a la secundària, tant en una perspectiva d'acció individual com grupal, en els àmbits de l'atenció a la diversitat i la orientació personal, acadèmica i professional
- Valorar les pròpies competències i aptituds per a l'Orientació en el context d'un centre educatiu de secundària i en el context de les seves aules

Competències

Màster Universitari en Formació de professorat d'educació secundària obligatòria i batxillerat, formació professional i ensenyament d'idiomes

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seva capacitat per a aprendre per sí mateixos i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament-aprenentatge en les matèries pròpies de la especialització cursada.
- Comunicar-se de manera efectiva, tant de manera verbal com no verbal.
- Concretar el currículum que es vagi a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva del mateix, desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com

- personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a la especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics al voltant als processos d'ensenyament-aprenentatge respectius.
 - Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
 - Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
 - Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribueixin a fer del centre un lloc de participació i cultura en el entorn on estigui ubicat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació dels estudiants de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, investigació i innovació dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
 - Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació.
 - Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la investigació.
 - Informar i assessorar a les famílies sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge i sobre la orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills.
 - Interpretar les diferents necessitats educatives dels alumnes amb la finalitat de proposar les accions educatives més adequades.
 - Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament-aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels estudiants així com la orientació dels mateixos tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
 - Posseir les habilitats d'aprenentatge necessàries per a poder realitzar una formació contínua tant en els continguts i la didàctica de l'especialitat, com en els aspectes generals de la funció docent.

Resultats d'aprenentatge

1. Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
2. Adquirir habilitats socials en la relació i la orientació a les famílies, els alumnes i els docents.
3. Analitzar críticament el desenvolupament de la docència, de les bones pràctiques i de la orientació i assessorament psicopedagògic utilitzant criteris de qualitat.
4. Assessorar als docents en relació a la gestió de la convivència a l'aula i en el centre.
5. Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament-aprenentatge en les matèries pròpies de la especialització cursada.
6. Comunicar-se de forma efectiva, tant verbal com no verbalment.
7. Demostrar que compren el desenvolupament de la personalitat dels estudiants i les possibles disfuncions que afecten a l'aprenentatge.
8. Demostrar que coneix diversos contextos i situacions en el desenvolupament de la orientació psicopedagògica i professional.
9. Demostrar que coneix el valor formatiu i cultural de l'orientació psicopedagògica i professional aplicada a l'Educació Secundària Obligatoria, al Batxillerat i a la Formació Professional.
10. Demostrar que coneix i aplica recursos i estratègies per a la orientació psicopedagògica i professional.
11. Demostrar que coneix i que sap aplicar propostes docents innovadores a l'àmbit de l'atenció a la diversitat.
12. Demostrar que coneix la història i els desenvolupaments recents dels diferents models i enfocaments de la orientació psicopedagògica i professional.
13. Demostrar que coneix la incidència dels diferents contextos familiars en els processos educatius.
14. Demostrar que coneix les característiques dels estudiants, els seus contextos socials i motivacions.
15. Demostrar que coneix les funcions de la orientació personal, acadèmica i professional de l'Educació Secundària.
16. Demostrar que coneix les tècniques d'assessorament a les famílies en relació als processos d'ensenyament-aprenentatge dels seus fills.
17. Desenvolupar les funcions d'Orientació en seqüències i programes d'acció per a les diferents funcions de la tutoria.

18. Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
19. Entendre l'avaluació com un instrument de regulació i d'estímul al esforç, i conèixer i desenvolupar estratègies i tècniques per a l'avaluació dels diferents aprenentatges.
20. Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació.
21. Generar propostes innovadores i competitives a l'activitat professional i a la investigació.
22. Identificar els problemes relatius a la pràctica de la orientació i plantejar possibles alternatives i solucions.
23. Identificar i planificar la gestió de situacions educatives que afecten a estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge.
24. Planificar les funcions de tutoria i orientació en el centre de secundària en col·laboració amb el conjunt del professorat.
25. Posseir les habilitats d'aprenentatge necessàries per a poder realitzar una formació contínua en els aspectes generals de la funció docent, orientadora i d'assessorament.
26. Proposar les mesures de recolzament educatiu adequades per a atendre als alumnes amb necessitats educatives-
27. Seleccionar, utilitzar i elaborar materials per a la orientació psicopedagògica i professional.

Continguts

BLOC I: L'ORIENTACIÓ PSICOPEDAGÒGICA I LABORAL AL CENTRE EDUCATIU

1. La inserció de l'orientació personal, acadèmica i professional en el currículum de l'Educació Secundària
2. Orientacions psicopedagògiques per ensenyar a aprendre a aprendre
3. Aspectes diferencials de l'orientació laboral i psicopedagògica a l'ESO, el Batxillerat i la Formació Professional
4. L'avaluació dels processos d'orientació professional i psicopedagògica
5. Orientació prelaboral i professional
6. Principals problemes plantejats en la investigació i innovació en els camps de l'orientació psicopedagògica i laboral.
7. Iniciativa emprenedora
8. Assessorament/consulta en el Disseny i desenvolupament curricular
9. Adaptació del currículum per l'atenció a la diversitat de l'alumnat
10. Gestió del conflicte i equips de treball.
11. Principals instruments, materials i recursos educatius, inclosos els multimèdia i les TIC, al servei de l'orientació psicopedagògica i laboral
12. Recerca activa d'ocupació
13. Orientacions psicopedagògiques a les famílies
14. Orientació i assessorament en els processos d'avaluació
15. Orientacions problemes de comportament a l'aula: habilitats socials i gestió de conflictes

BLOC II: ORIENTACIÓ PSICOPEDAGÒGICA I ASSESSORAMENT DE L'ATENCIÓ A LES DIVERSITATS DE L'ALUMNAT

1. Orientacions psicopedagògiques per desenvolupar motivació i autoestima
2. Orientacions psicopedagògiques absentisme
3. Orientacions en les dificultats d'aprenentatge
4. Orientacions psicopedagògiques davant el retard escolar
5. Orientacions psicopedagògiques per els diferents ritmes d'aprenentatge
6. Orientacions psicopedagògiques davant l'alumnat amb manca d'atenció
7. Orientacions psicopedagògiques alumnes TDAH
8. Orientació psicopedagògiques prevenció salut
9. Orientacions psicopedagògiques davant de problemes personals i familiars

10. Orientacions per l'alumnat amb necessitats sensorials i motor
11. La prevenció dels problemes de convivència en l'Educació Secundària: avaluació, processos característics i recursos específics

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia del mòdul tenint com a punt de partida la multivarietat d'estratègies metodològiques a utilitzar.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Magistral / Expositiva. Pràctiques. Exemplificació i estudi de casos.	190	7,6	2, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 27
Tipus: Supervisades			
Tutories especialitzades presencials: col·lectives o individuals	150	6	1, 3, 5, 6, 10, 21, 25, 26, 27
Tipus: Autònomes			
Estudi personal. Lectures i comentaris de text. Realització d'activitats pràctiques i propostes didàctiques en grup	335	13,4	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Avaluació

L'avaluació sumativa del mòdul inclou activitats en grup i activitats individuals. Per poder fer mitjana s'ha de treure com a mínim un 5 de cada un dels blocs, de cada treball,...

Al llarg del mòdul es poden demanar tasques complementàries sense haver de ser considerades necessàriament tasques d'avaluació però sí d'entrega obligatòria.

Les entregues de treballs es realitzaran prioritàriament via el campus virtual. Es podran habilitar altres vies d'entrega, previ acord amb el professorat, informades via presencial a la classe i via campus virtual. No s'acceptaran treballs entregats per vies no acordades amb el professor/a ni tampoc treballs entregats amb formats incorrectes, que no incloguin el nom dels autors o que s'entreguin fora de termini.

Les notes dels treballs i dels exàmens es penjaran com a màxim 1 mes després de la seva entrega.

D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball es penalitzarà amb un 0 com a nota d'aquest treball perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor considera que un alumne està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació.

L'assistència a les classes és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà "no presentat"

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposicions individuals/ en grup	30%	0	0	1, 3, 5, 6, 11, 20, 21, 25
proves de procés/ sumatives	70%	0	0	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Bibliografia

- Aldámiz, M. del M., i al. (2000) Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat. Barcelona: Graó
- Alegre, Benito I González; (2006) Immigrants als Instituts; l'acollida vista pels seus protagonistes. Fundació Jaume Bofill
- Alvarez, González, M. (coord..) (2007). La Madurez para la carrera en la educación secundaria. Evaluación e intervención. Sevilla: EOS.
- Alvarez, M. i Bisquerra, R. (Coords.) (1996). Manual de orientación y tutoría. Barcelona: Praxis.
- Badia, J. (2003) L'escola suspèn Barcelona: Angle
- Benavent, J.A. (2000): La Orientación Psicopedagógica En España. Valencia: Promolibro
- Bisquerra, R. (Coord.) (2002). La Práctica De La Orientación Y La Tutoría. Barcelona: Praxis.
- Bisquerra, R. (Coord.) (1998). Modelos de orientación e intervención psicopedagógica. Barcelona: Praxis.
- Bonal X. i altres (2003) Apropiacions escolars. Barcelona: Octaedro
- Casamayor, G. et al.(1998) Cómo dar respuesta a los conflictos. La disciplina en la enseñanza secundaria. Barcelona: Graó
- Echeverría, B. (Coord.) (2008). Orientació professional. Barcelona: UOC.
- Eoe De Córdoba (2001): El Plan De Orientación Y Acción Tutorial : Documento Para Su Elaboración. Córdoba: Eoe De Córdoba
- Escaño, J y Gil de la Serna, M. (2008) Cinco hilos para tirar de la motivación y el esfuerzo. Barcelona: Horsori
- Fernández Gálvez, J. De D. (2005). La Orientación Educativa: Claves De Exito Profesional : Buscando La Magia Del Mago Sin Magia. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- García Mediavilla, L. Y Martínez González, M.C. (2003). Orientación Educativa En La Familia Y En La Escuela: Casos Resueltos. Madrid: Dykinson.
- Gil, R. (2001): Manual Para Tutorías Y Departamentos De Orientación : Educar La Autoestima, Aprender A Convivir. Barcelona: Cisspraxis
- Gimeno Sacristán, J. (2000) La educación obligatoria. Madrid: Morata
- Hervás Avilés, R.M. (2006). Orientación E Intervención Psicopedagógica Y Procesos De Cambio. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Junta De Andalucía (2007).Guía de buenas prácticas para la igualdad entre hombres y mujeres en educación. Sevilla: Junta de Andalucía.
- Lago, F et al. (2003) Educación socioafectiva en secundaria. Un programa de orientación y acción tutorial. Madrid: CCS
- Lomas, C. (2008) ¿El otoño del patriarcado?Luces ysombras de la igualdad entre mujeres y hombres. Madrid: Península
- López, A. M.; Zafra, M. (2003) La atención a la diversidad en la educación secundaria obligatoria. La experiencia del IES "Fernando de los Ríos" de Fuente Vaqueros (Granada) Barcelona. Octaedro.

- Marchena, R. (2005) Mejorar el ambiente en las clases de secundaria. Un enfoque práctico para responder a la diversidad desde el aula. Archidona: Aljibe.
- Marchesi, A. (2004) Qué será de nosotros los malos alumnos. Madrid: Alianza
- Marchesi, A. (2004) Sobre el bienestar de los docentes. Madrid: Alianza
- Martínez Clarés, P. (2002). La Orientación Psicopedagógica: Modelos Y Estrategias. Madrid: Eos.
- Mccourt, F.. (2006) El professor. Alzira: L'Eclèctica/Bromera
- Moreno, C. Y Pozo, J.I. (2005). La Práctica Del Asesoramiento Educativo A Examen. Barcelona: Graó.
- Neill, S.; Caswell, C. (2005) La expresión no verbal en el profesorado Barcelona. Octaedro.
- Pennac, D. Mal d'escola. Empúries, 2008.
- Prats, J. (coord..) (2003) La secundària a examen. Barcelona: Proa
- Rodríguez Moreno, M.L. (2003): Cómo Orientar Hacia La Construcción Del Proyecto Profesional. Bilbao: Desclee De Brouwer
- Salmurri, F (2004) Llibertat emocional. Programa d'educació emocional per la prevenció i la millora de la salut psicològica. Barcelona: La Magrana
- Sanz Oro, R. (2000). Los Departamentos De Orientación En Educación Secundaria: Roles Y Funciones. Barcelona: Cedecs
- Sanz, R. (2001). Orientación psicopedagógica y calidad educativa. Madrid: Pirámide.
- Sebastián, A.; Rodríguez Moreno, M.L.L. i Sánchez Garcia, M. F. (2003). Orientación Profesional. Madrid: Dykinson.
- Tribo, G. (2008):Formació i professionalització del professorat de secundària. Fundació Bofill, Col·lecció Informes Bresun, 10.